

Rapport om solvens og finansiel situation 2019

PenSam Forsikring A/S | CVR-nr. 17 11 81 88 | Hjemsted Farum

Godkendt d. 18.02.2020

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sammendrag	3
Virksomhed og resultater	4
Virksomhed	4
Forsikringsresultater	5
Investeringsresultater	7
Resultater af andre aktiviteter	7
Andre oplysninger	7
Ledelsessystem	8
Generelle oplysninger om ledelsessystemet	8
Egnetheds- og hæderlighedskrav	10
Risikostyringsystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens	11
Internt kontrolsystem	14
Intern auditfunktion	15
Aktuarfunktion	16
Outsourcing	16
Andre oplysninger	16
Risikoprofil	18
Forsikringsrisici	18
Markedsrisici	18
Kreditrisici	19
Likviditetsrisici	19
Operationelle risici	19
Andre væsentlige risici	20
Andre oplysninger	20
Værdiansættelse til solvensformål	21
Aktiver	21
Forsikringsmæssige hensættelser	21
Andre forpligtelser	22
Alternative værdiansættelsesmetoder	22
Andre oplysninger	22
Kapitalforvaltning	23
Kapitalgrundlag	23
Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	23
Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet	23
Forskelle mellem standardformlen og en intern model	24
Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet	24
Andre oplysninger	24

Sammendrag

PenSam Forsikring er et forsikringselskab for pensionskunderne i PenSam. Hovedparten af aktiviteten i PenSam Forsikring består af tegning af tingforsikringer og personforsikringer.

Tegning af de kollektive produkter tilknyttet arbejdsmarkedspensionsordningerne i PenSam ophørte ved udgangen af 2018 og tegnes nu direkte i PenSam Liv. PenSam Forsikring havde herudover den kollektive ordning, FOA Ulykke, og dette produkt er opsagt af FOA til ophør pr. 01.01.2020.

PenSam Forsikring har i 2019 haft en præmie-vækst for tingforsikringer og personforsikringer på 6,4%. Årets resultat før skat udgør et overskud på 10,1 mio. kr. mod et overskud på 8,3 mio. kr. i 2018. Årets resultat er sammensat af et forsikringsteknisk resultat på 6,5 mio. kr. og et resultat af investeringsvirksomhed på 3,6 mio. kr.

Bestyrelsen består af fem medlemmer, som alle er valgt af generalforsamlingen. Bestyrelsesmedlemmerne vælges for en periode på et år.

Direktionen udgør den daglige ledelse og består af adm. direktør Torsten Fels. Organisationen er indrettet med en række direktørområder med ansvar for den løbende drift og udvikling.

Kapitalgrundlaget til dækning af selskabets solvenskapitalkrav udgør 61,7 mio. kr. Kapitalgrundlaget består af egenkapital og fortjenstmargen. Selskabets solvenskapitalkrav er opgjort til 24,3 mio. kr. Selskabets kapitalkrav er drevet af det absolutte minimumskapitalkrav, som er opgjort til 27,6 mio. kr. Selskabet opererer derfor med en stor solvensoverdækning.

Denne rapport giver en konsolideret oversigt over forholdene i selskabet med oplysninger, der også findes i andre interne og eksterne dokumenter, herunder årsregnskab, politikker og retningslinjer vedrørende ledelse og risikostyring, selskabets egen risikovurdering samt kapitalplaner og solvensopgørelser.

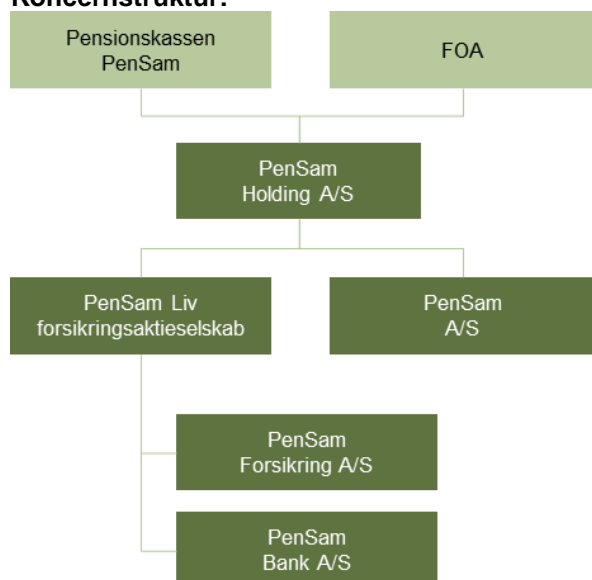
Virksomhed og resultater

Virksomhed

PenSam Forsikring A/S (CVR-nr. 17 11 81 88) er et skadesforsikringsaktieselskab og 100% ejet af PenSam Liv forsikringsaktieselskab (CVR-nr. 14 63 89 03), som igen er ejet af PenSam Holding A/S (CVR-nr. 12 62 95 32). PenSam Holding er en forsikringsholdingvirksomhed og øverste moder-virksomhed i koncernen. Der er ingen fysiske personer, der ejer aktier i selskabet. Yderligere selskabsinformation kan ses på

<https://www.pensam.dk/om-pensam/pensam-gruppen/selskaber/Sider/Selskaber.aspx>.

Koncernstruktur:

Det finansielle tilsyn med selskabet og koncernen foretages af Finanstilsynet, CVR-nr. 10 59 81 84, Århusgade 110, 2100 København Ø.

Selskabets eksterne revisor er PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, CVR-nr. 33 77 12 31, Strandvejen 44, 2900 Hellerup.

PenSam Forsikring A/S driver skadesforsikringsvirksomhed.

Selskabet har tilladelse til at udbyde forsikringer inden for følgende skadesforsikringsklasser:

- Klasse 1: Ulykke (Omfatter ikke lovpligtig arbejdsskadeforsikring)
- Klasse 2: Sygdom

- Klasse 3: Kasko for landkøretøjer
- Klasse 8: Brand og naturkræfter
- Klasse 9: Andre skader på ejendom
- Klasse 10: Ansvar for motordrevne landkøretøjer
- Klasse 12: Ansvar for fartøjer til sejlads (Begrænset til mindre både op til 6 meter)
- Klasse 13: Alm. ansvarsforsikring
- Klasse 16: Diverse økonomiske tab
- Klasse 17: Retshjælp
- Klasse 18: Assistance

PenSam Forsikring's kunder er hovedsageligt lønmodtagere ansat i kommuner, regioner og private virksomheder inden for de fagområder, som FOA tegner overenskomster for. Herudover omfatter kundegruppen tillige familie- og husstandsmedlemmer til pensionskunder i PenSam Liv og Pensionskassen PenSam.

PenSam Forsikring's forretningsområder omfatter tingsforsikring og personforsikring.

Tingsforsikringerne omfatter auto-, motorcykel-, knallert-, campingvogn-, indbo-, hus-, fritidshus- samt hundeforsikring.

Personforsikringerne omfatter kollektivt tegnede forsikringer ved ulykke, individuelle ulykkesforsikringer samt lønsikringsproduktet dagpenge+.

Forsikringerne ved visse kritiske sygdomme samt Hold Fast Gruppeforsikring blev opsagt ved udgangen af 2018 og nytagnes i 2019 i PenSam Liv.

PenSam Forsikring driver virksomhed i Danmark.

Forsikringsresultater

Resultat

Tegning af de kollektive produkter under arbejdsmarkedspensionsordningerne ophørte ved udgangen af 2018 og tegnes nu direkte i PenSam Liv. Dette har medført et væsentligt fald i de samlede bruttopræmier, erstatningsudgifter samt administrationsomkostninger.

Årets resultat før skat er et overskud på 10,1 mio. kr. mod et overskud på 8,3 mio. kr. i 2018.

Årets resultat er sammensat af et forsikringsteknisk resultat på 6,5 mio. kr. og et resultat af investeringsvirksomhed på 3,6 mio. kr.

Der er i 2019 opnået et positivt forsikringsteknisk resultat som følge af, at der i 2019 har været en afløbsgevinst og et positivt resultat på de ophørte kollektive produkter.

Årets resultat efter skat udgør 7,9 mio. kr. Egenkapitalens forrentning udgør 10,9 % i 2019 mod 0,0% i 2018.

Resultatet for 2019 lever op til de forventninger, som er udmeldt i halvårsrapporten. Resultatet anses for tilfredsstillende.

Præmier

Bruttopræmierne er faldet fra 299,3 mio. kr. i 2018 til 125,6 mio. kr. i 2019, hvilket skyldes, at de kollektive arbejdsmarkedspensionsprodukter er ophørt. Udviklingen i bruttopræmien på de tilbageværende produkter er steget fra 118,1 mio. kr. i 2018 til 125,6 mio. kr. i 2019. For tingforsikringerne har stigningen udgjort 6,3 mio. kr., og for personforsikringerne har stigningen udgjort 1,2 mio. kr.

Der blev i 2019 gennemført præmiestigninger på flere af selskabets forsikringsprodukter. Samlet set var der i 2019 en stagnation i antallet af kunder og policer.

Genforsikring

Reassurancedækningen omfatter både kvotedækning (quota share) og katastrofedækninger (excess of loss). Genforsikringsdækningen er uændrede for 2020.

Erstatninger

Udbetalte erstatninger udgør 124,6 mio. kr. Heraf kan 71,1 mio. kr. henføres til tingforsikringerne, 18,9 mio. kr. til personforsikringerne og 34,6 mio.

kr. til afløbet på de kollektive produkter. Skadesforløbet på de private produkter har i 2019 været tilfredsstillende og på det forventede niveau.

Administrations- og erhvervsomkostninger

Administrationsomkostningerne udgør 24,6 mio. kr. i 2019, hvilket er et fald på 7,7 mio. kr. i forhold til 2018.

Erhvervsomkostninger udgør 10,0 mio. kr., hvilket er på niveau med 2018.

Selskabet har en administrationsaftale med PenSam A/S om levering af administrations- og forvaltningsopgaver, som PenSam A/S leverer til PenSam Forsikring og de øvrige selskaber i PenSam.

Afløbsresultat

Afløbsresultatet udgør et overskud på 2,0 mio. kr. i 2019 mod et overskud på 3,4 mio. kr. i 2018. Afløbsresultatet af de ophørte kollektive produkter udviser et overskud på 4,0 mio. kr., mens afløbsresultatet for de øvrige forsikringer udviser et underskud på 2,0 mio. kr.

Resultatopgørelse

	2019	2018
Bruttopræmier	125.583	299.270
Afgivne forsikringspræmier	-23.872	-23.275
Ændring i præmiehensættelser	-2.314	8.386
Ændring i fortjenstmargen og risikomargen	2.038	1.707
Ændring i genforsikringsandel af præmiehensættelser	115	176
Præmieindtægter for egen regning, i alt	101.550	286.264
Udbetalte erstatninger	-124.614	-244.143
Modtaget genforsikringsdækning	15.893	15.321
Ændring i erstatningshensættelser	46.965	-6.755
Ændring i risikomargen	782	147
Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser	-3.003	2.898
Erstatningsudgifter for egen regning, i alt	-63.977	-232.532
Erhvervsomkostninger	-10.013	-9.613
Administrationsomkostninger	-24.588	-32.318
Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning, i alt	-31.042	-40.470
Forsikringsteknisk resultat	6.531	13.262
Renteindtægter og udbytter mv.	1.089	4.144
Kursreguleringer	3.345	-4.952
Renteudgifter	-87	-101
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-475	-4.212
Investeringsafkast, i alt	3.872	-5.121
Forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser	-268	121
Investeringsafkast efter forrentning og kursregulering af forsikringsmæssige hensættelser	3.604	-5.000
Resultat før skat	10.135	8.262
Skat	-2.229	-8.227
Årets resultat	7.906	35
Totalindkomstopgørelse		
Årets resultat	7.906	35
Anden totalindkomst	0	0
Årets totalindkomst	7.906	35
Disponeret		
Foreslået udbytte	30.000	0
Overført til næste år	-22.094	35
Disponeret, i alt	7.906	35

Investeringsresultater

Årets afkast

Investeringsafkastet udgør i 2019 en gevinst på 4,4 mio. kr. før omkostninger, hvilket giver et positivt afkast på 2,9%.

Selskabets investeringer er primært placeret i obligationsbeholdninger med en relativ kort varighed.

Investeringsresultat

Selskabet har i 2019 ikke indregnet tab eller gevinst fra investeringer direkte på egenkapitalen.

Selskabet har i 2019 ikke haft positioner i instrumenter med securitisering.

Resultater af andre aktiviteter

Der har ikke været væsentlige indtægter eller udgifter i 2019 udover de ovenfor beskrevne forsikrings- og investeringsresultater. PenSam Forsikring har ikke andre indtægter og udgifter end resultatet af forsikrings- og investeringsvirksomhed.

Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om selskabets virksomhed eller resultater.

Investeringsafkast og aktivfordeling

2019	Afkast før omkostninger**	Afkast efter indirekte omkostninger	Vægt i porteføljen
Investment grade obligationer	0,6%	0,6%	79,0%
Emerging markets obligationer	16,5%	16,3%	0,0%
High yield obligationer	13,1%	12,8%	0,0%
Børsnoterede aktier	0,3%	0,0%	0,0%
Alternative investeringer	1,5%	0,0%	19,3%
Investeringsaktiver, i alt		2,9%	100,0%
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		0,3%	
Investeringsafkast efter investeringsomkostninger, i alt		2,6%	

2018	Afkast før omkostninger	Afkast efter indirekte omkostninger	Vægt i porteføljen
Investment grade obligationer	0,3%	0,3%	75,9%
Emerging markets obligationer	-3,9%	-3,9%	12,2%
High yield obligationer	-2,7%	-3,2%	11,8%
Børsnoterede aktier	-3,4%	-3,7%	0,0%
Investeringsaktiver, i alt		-0,6%	100,0%
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		2,1%	
Investeringsafkast efter investeringsomkostninger, i alt		-2,8%	

*Valutaafdækningen er indeholdt i aktivklassernes afkast

**Estimerede omkostninger på baggrund af foreløbige forventninger til 2019

Ledelsessystem

Generelle oplysninger om ledelsessystemet

Ledelsen i PenSam Forsikring er todelt og består af en bestyrelse og en direktion.

Bestyrelse

Bestyrelsen består af fem generalforsamlingsvalgte medlemmer. Bestyrelsesmedlemmerne vælges for en periode på et år. Bestyrelsen har i 2019 afholdt 6 møder.

Bestyrelsen udmønter selskabets vedtægter i en forretningsorden, der fastsætter de nærmere rammer for bestyrelsens udførelse af sit hverv med henblik på at sikre en forsvarlig og hensigtsmæssig ledelse af selskabet.

Bestyrelsen fastlægger forretningsmodellen, den overordnede strategi for selskabet samt politikker og retningslinjer på alle væsentlige områder. Samtidig har bestyrelsen ansvaret for at ansætte en direktion samt at føre tilsyn med, at direktionen varetager sine opgaver tilfredsstillende.

Direktion

Direktionen består af adm. direktør Torsten Fels. Direktionen har tillige ledelseshverv i andre selskaber i PenSam gruppen.

Direktionen varetager den daglige ledelse og skal følge de politikker, retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Direktionens ansvar omfatter implementering af den af bestyrelsen fastlagte strategi, selskabets organisation og fordeling af ressourcer samt løbende rapportering om finansielle forhold til bestyrelsen.

Ledelsens organisering

Organisationen er indrettet med en række direktørområder, med ansvaret for den løbende drift og udvikling.

Direktionen har fire komiteer, som skal understøtte direktionens daglige styring. Disse komiteer er følgende:

- Kundekomit 
- ALM-Investeringskomit 
- Strategikomit 
- Risiko- og Compliancekomit 

Nøglepersoner/nøglefunktioner

Med henblik på at sikre effektive former for virksomhedsstyring, herunder et effektivt risikostyringssystem og et effektivt internt kontrolsystem, har direktionen besluttet, at der skal være fire nøglefunktioner i PenSam Forsikring.

Bestyrelsen har udpeget den interne revisionschef til at være ansvarlig for intern auditfunktionen. Direktionen har udpeget den ansvarshavende aktuar som ansvarlig for aktuarfunktionen, risikochefen som ansvarlig for risikostyringsfunktionen samt chefjuristen som ansvarlig for compliancefunktionen.

De fire nøglefunktioner er outsourcet til PenSam A/S. Nøglefunktionerne varetager de opgaver, der følger af de regulatoriske krav. Der er redegjort nærmere for nøglefunktionerne nedenfor, hvor der ligeledes er oplysning om, hvordan nøglefunktionerne og de ansvarlige for nøglefunktionerne har den nødvendige bemyndigelse, ressourcer og operationelle uafhængighed til at udføre deres opgaver, og hvordan de rapporterer til og adviserer til hhv. direktionen og bestyrelsen.

Ansvarlige for de fire nøglefunktioner er:

Funktion	Ansvarlig/nøgleperson
Intern audit	Revisionschef Palle Mortensen
Aktuarfunktion	Ansvarshavende aktuar Jens-Peder Vinkler
Risikostyringsfunktion	Risikochef Morten Weis
Compliancefunktion	Chefjurist Hanne Frederiksen

Herudover er selskabets databeskyttelsesrådgiver Hans Hedegaard, den ansvarlige for intern revision Palle Mortensen samt forretningsdirekt r Birger Erich Ringstoft udpegede som nøglepersoner.

 ndringer i ledelsessystemet i rapporteringsperioden

Der har ikke været ændringer i bestyrelsessammensætningen i 2019.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har vedtaget en aflønningspolitik, der afspejler en målsætning om en ordentlig governanceproces samt en vedvarende og langsigtet

værdiskabelse for PenSam Forsikring's kunder og ejere. Lønpolitikken sikrer endvidere, at PenSam Forsikring har en lønpolitik, der er i overensstemmelse med reglerne i Lov om finansiel virksomhed og med bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringsselskaber og forsikringsholdingvirksomheder.

Lønpolitikken for PenSam Forsikring er en del af en fælles lønpolitik for alle selskaber i PenSam gruppen. Formålet er at skabe gennemsigtighed og en ensartethed for medarbejdere ansat i et eller flere af selskaberne.

Lønpolitikken har endvidere til formål at sikre, at:

- lønningerne fastlægges, via indgåede overenskomster og for ledere via individuelle aftaler, på et markedskonformt niveau, hvor der tages udgangspunkt i relevant uddannelse, erhvervs erfaring og organisatorisk ansvar,
- medarbejdere, via indgåede overenskomster og ledere via individuelle aftaler, har en pensionsordning, der ligeledes er markedskonform,
- lønindplacering sker på lige vilkår, uanset køn, etnicitet, seksuel orientering mv.,
- de forskellige lønkomponenter ikke tilskynder til overdreven risikotagning,
- der er opsat principper for at forhindre interessekonflikter som fx aflønning af nøglepersoner med fast løn,
- rammerne for tildeling af variabel løn er beskrevet,
- gældende lovgivning overholdes

Den samlede variable løn i PenSam Forsikring A/S udhuler ikke muligheden for at styrke kapitalgrundlaget.

PenSam Forsikring ønsker ikke, at aflønningen skal give incitament til at påføre selskabet en unødvendig risiko. Bestyrelsen modtager et fast honorar. Direktion og medarbejdere, der er ansat i kontrolfunktioner (ansvarlig for intern auditfunktion, ansvarlig for aktuarfunktionen, ansvarlig for risikostyringsfunktionen og ansvarlig for compliancefunktionen), modtager en fast løn og er ikke omfattet af nogen former for incitamentsaflønning eller performanceafhængig løn. Den faste løn afspejler primært relevant erhvervs erfaring og organisatorisk ansvar.

Øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på PenSam Forsikring's risikoprofil, aflønnes med en fast løn, som primært afspejler relevant erhvervs erfaring og organisatorisk ansvar.

PenSam Forsikring A/S har indgået overenskomst mæssig aftale om en bonusordning, der har til formål at motivere medarbejderne til at levere højere performance. For at sikre en balance mellem fast og variable løndelev, kan bonus ikke overstige 100.000 kr. om året.

I fastsættelsen af den økonomiske ramme for udbetaling af variable løndelev indgår en vurdering af PenSam Forsikring's nuværende og forventede fremtidige økonomiske situation.

Udbetaling af variabel løn skal baseres på grundlag af resultater opnået af medarbejderen, enheden og PenSam Forsikring som helhed.

Der skal desuden i vurderingen af variabel løn indgå ikke-økonomiske kriterier såsom overholdelse af interne regler, procedurer, retningslinjer og forretningsgange, der gælder for forholdet til kunder og investorer.

Medarbejderen må ikke have opfyldt kriterierne ved at have deltaget i eller være ansvarlig for adfærd, der har påført PenSam Forsikring betydelige tab eller i øvrigt ikke at have efterlevet passende krav til egnethed og hæderlighed.

Øvrig administration er af bestyrelsen outsourcet til PenSam A/S.

PenSam A/S er ikke en finansiel virksomhed, men følger som leverandør af drift- og udviklingsopgaver til de øvrige selskaber i koncernen samme principper i lønpolitikken, som de øvrige selskaber i koncernen og i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed og med bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringsselskaber og forsikringsholdingvirksomheder.

Det betyder, at alle medarbejdere i PenSam koncernen er underlagt regler om lønpolitik svarende til den enhver tid gældende lovgivning, som gælder i en finansiel virksomhed, der er under tilsyn af Finanstilsynet.

Frem til udgangen af 2017 har der været bonusordning for investeringsafdelingen i PenSam. Selv om bonusordningen nu er ophørt, vil reglerne om udskydelse medføre at dele af tidligere optjent

bonus vil komme til udbetaling i årene frem til 2021. Udbetalingen følger de lovgivningsmæssige regler for udskydelse.

PenSam A/S' aflønninger fastsættes enten gennem overenskomster, som er indgået med de respektive faglige organisationer, eller gennem ansættelseskontrakter, som aftalt mellem PenSam A/S og den pågældende medarbejder, og hvor de variable løndele henholdsvis fremgår af overenskomsterne og ansættelseskontrakterne.

PenSam Forsikring tildeler ikke pensionsydelse, der kan sidestilles med variabel løn, ligesom der ikke er etableret ordninger for tidlig pensionering for medlemmer af bestyrelse, direktion, øvrig ledelse og kontrolfunktioner. Ligeledes tildeler PenSam A/S ikke pensionsydelse, der kan sidestilles med variabel løn, ligesom der ikke er etableret ordninger for tidlig pensionering for medlemmer af bestyrelse, direktion, øvrig ledelse og kontrolfunktioner.

Væsentlige transaktioner med aktionærer mv. Udover sædvanlig daglig intern clearing i PenSam gruppen (korrekt kontering af modtagne beløb osv.) er der i rapporteringsperioden ikke foretaget væsentlige transaktioner med aktionærer, med personer, der udøver en betydelig indflydelse på selskabet, eller med medlemmer af bestyrelsen og direktionen.

Egneheds- og hæderlighedskrav

Bestyrelsen har besluttet, at ledelsesmedlemmer samt nøglepersoner til enhver tid skal have tilstrækkelig viden, faglig kompetence og erfaring til at kunne udøve deres hverv eller varetage deres stilling i PenSam Forsikring.

Den samlede bestyrelse skal have kompetencer inden for:

- Forsikringsprodukter
- Branche- og markedskendskab
- Strategi og forretningsmodeller
- Ledelse af finansiel virksomhed
- Forretningsudvikling
- Salg og vækst
- Risikovurdering
- Modeller til brug for risikoberegning
- Tarifiering

- Genforsikring
- Præmiefastsættelse
- Solvens og hensættelser
- Vurdering af selskabets operationelle risici
- Vurdering af likviditetsrisici og fundingpolitik
- Investeringspolitik og risici
- Regnskabsforståelse
- Sourcing
- IT
- Kendskab til finansiel og forsikringsmæssig lovgivning
- Tingskade
- Marketing.

Ledelsesmedlemmer samt nøglepersoner skal til enhver tid have et tilstrækkeligt godt omdømme og udvise hæderlighed, integritet mv. Dette er nærmere beskrevet i selskabets Politik for egnetheds- og hæderlighedsvurderinger af ledelse og nøglepersoner.

For at sikre, at alle bestyrelsesmedlemmer besidder de nødvendige kompetencer for at varetage hvervet, herunder krav til færdigheder, viden og ekspertise, gennemfører bestyrelsen årligt en evaluering af bestyrelsesarbejdet. Heri indgår en vurdering af den samlede kompetencesammensætning samt en handlingsplan for uddannelses-tiltag i bestyrelsen, så man sikrer, at bestyrelsen lever op til de fastsatte krav.

Ved rekruttering af bestyrelsesmedlemmer drøfter bestyrelsen de kompetencer, herunder krav til færdigheder, viden og ekspertise, nye bestyrelsesmedlemmer skal besidde for at supplere den samlede bestyrelses kompetencer. Det sker blandt andet ud fra erfaringerne fra bestyrelses selvevalueringer.

Når kandidaten er fundet, indstilles vedkommende til valg på generalforsamlingen.

Ved rekruttering af direktionen nedsætter bestyrelsen et ansættelsesudvalg til at vurdere, hvorvidt der er behov for anvendelse af et rekrutteringsbureau for at finde egnede kandidater. Bestyrelsen modtager profilbeskrivelser, CV samt anden relevant information fra kandidaterne, hvorefter der afholdes en række samtaler, der danner baggrund for det endelige valg.

Bestyrelsen foretager årligt en vurdering af samarbejdet med direktionen. Derudover rapporteres der løbende i forbindelse med ind- og udtræden af ledelsesposter samt til- og fratrædelse af nøglepersoner.

Ved rekruttering af nøglepersoner varetager HR rekrutteringsprocessen. Kandidaterne vurderes ud fra deres tidligere jobberfaring og uddannelsesmæssige baggrund mv. Efterfølgende bliver vurderingen understøttet af tre samtaler, en persontest, en logiktest samt ved indhentning af referencer.

Bestyrelsen tager derudover mindst én gang årligt stilling til, hvorvidt der er sket ændringer af forhold hos ledelsesmedlemmer og nøglepersoner, der skal anmeldes til Finanstilsynet.

Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens

Risikostyringssystemet i PenSam Forsikring har til formål at skabe rammerne for risikobaseret ledelse ved blandt andet at skabe bevidsthed om væsentlige risici, der potentielt kan skade selskabets omdømme, stabilitet eller fremtidige indtjeningsmuligheder.

Bestyrelsen fastsætter selskabets risikoprofil. Risikoprofilen indgår som en integreret del i bestyrelsens politikker og retningslinjer på alle væsentlige aktivitetsområder, og der tages herved proaktiv stilling til ønsket risikoniveau og risikotolerancegrænser på de enkelte risikoområder.

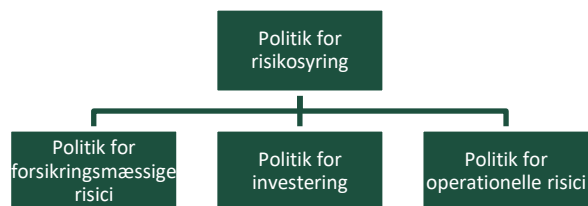
Bestyrelsen har på baggrund af gældende forretningsmodel og fastlagte politikker med tilhørende ønskede risikoniveauer tilrettelagt en årlig proces, der sætter bestyrelsen i stand til at udføre en samlet fornyet risikovurdering af forretningsmodellen og stillingtagen til risikostyringssystemets indretning.

Risikoprofilen udtrykkes gennem et risikobudget for alle centrale risikokategorier. Risikobudgettet fastsættes minimum en gang årligt af bestyrelsen i "Politik for risikostyring". Dette centrale styringsdokument suppleret af tilhørende retningslinje indeholder de valgte risikotolerancegrænser for hver af risikokategorierne.

Der er i politikkerne i risikostyringssystemet fastsat metoder og procedurer, der er egnede til at

opdage og mindske risikoen for, at selskabet bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme, eller at selskabet eller kunderne lider væsentlige økonomiske tab som følge af manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller internt vedtagne regler. Risikostyringssystemet defineres af styringsdokumenterne.

Det overordnede risikostyringssystem

Direktionen er ansvarlig for, at PenSam Forsikring drives i henhold til de politikker og retningslinjer, som bestyrelsen fastlægger for selskabets risikoprofil og risikostyring. Direktionen bemyndiger direktørgruppen og sourcingsamarbejdspartnere til at påtage sig risici i forbindelse med selskabets drift, og direktørgruppen ejer risikoen og ansvaret for rettidigt at identificere og styre alle risici indenfor deres forretningsområde på betryggende vis og i henhold til PenSam Forsikring's risikostyringssystem.

PenSam Forsikring's risikostyringsfunktion er en uafhængig risikostyringsenhed med ansvar for at foretage en løbende uafhængig identifikation, måling, analyse, kontrol og rapportering af de risici som selskabet er eksponeret imod. Risikostyringsfunktionen bistår direktionen med udvikling af risikostyringssystemet og deltager i centrale styringsfora i samarbejde med øvrige nøglefunktioner og forretningsansvarlige. Arbejdet i risikostyringsfunktionen varetages af risikostyringsafdelingen i PenSam A/S. Risikostyringsfunktionen er organisatorisk placeret med reference til Finansdirektør Peter Østergaard og med rapporteringslinje til direktionen i PenSam Forsikring.

Risikostyringsfunktionen er integreret i selskabets beslutningsprocesser gennem deltagelse i selskabets centrale beslutningsorganer mht. behandling af emner vedr. finansielle og operationelle risici. Den risikoansvarlige for selskabet er fast medlem af selskabets Asset-Liability Management- og Investeringskomite samt selskabets Risiko- &

Compliancekomite, hvor risikostyringsfunktionen rådgiver direktionen i beslutningsprocessen om alle væsentlige risikoforhold. Risikostyringsfunktionen indgår ligeledes i vurdering af risici forbundet med alle væsentlige forandringsaktiviteter, herunder produktudviklingsaktiviteter.

Risikostyringsfunktionen indgår i en tæt løbende koordinering med Investeringsafdelingen om alle aspekter af kapitalforvaltningsaktiviteterne i selskabet. Herunder prioritering af due-diligence aktiviteter vedr. nye investeringsaktiviteter, regelmæssig opfølgning på eksisterende investeringer og udviklingsaktiviteter mht. produkter og it-systemer.

Risikoidentifikation

PenSam Forsikring har følgende overordnede risikokategorier:

- Skadesforsikringsrisici
- Sygeforsikringsrisici
- Markeds- og modpartsrisici
- Operationelle risici

Eventuelle øvrige risici, som ikke dækkes af politikkerne under risikostyringssystemet, kategoriseres og kvantificeres i PenSam Forsikring's årlige vurdering af egen risiko og solvens.

Risici bliver løbende identificeret efter en struktureret proces, så det tilskrives, at bestyrelsens og direktionens risikobillede er retvisende. Processen omfatter:

- Risikoidentifikation i forbindelse med den årlige revision af politikker, retningslinjer og forretningsgange, hvor potentielle væsentlige risici knyttet til aktiviteterne beskrives i styringsdokumenterne.
- Risikovurdering i forbindelse med alle tiltag med potentiel væsentlig effekt på risikobilledet herunder opdatering af forretningsmodel og selskabsstrategi, beslutning om øvrige væsentlige strategier som eksempelvis investeringsstrategien, produktudvikling, væsentlige enkelte disponeringer og væsentlige ændringer i driften.
- Opdatering af risikoidentifikationen i forbindelse med aktiviteterne udført som led i en koordineret indsats imellem relevante nøglefunktioner.

- Løbende identifikation og kvantificering af operationelle risici i de udførende enheder.

Den risikoansvarlige redegør i sin årlige rapport til direktionen for, om der efter den risikoansvarliges vurdering har været truffet væsentlige beslutninger, hvor risici ikke har været tilstrækkeligt belyst.

Risikotolerance pr. risikokategori

Det ønskede risikoniveau er specificeret for de enkelte risikokategorier. Samtidigt er de tilhørende risikorammer specificeret i interne retningslinjer kommunikeret fra bestyrelsen til direktionen, og herfra foretages en delegering af risikorammer til direktørgruppen.

Skadesforsikringsrisici

Det ønskede risikoniveau og yderligere rammestyring fastlægges i PenSam Forsikring's Politik for forsikringsmæssige risici og Retningslinje for forsikringsmæssige risici.

Sygeforsikringsrisici

Risikoen på katastrofe ønskes begrænset. Det ønskede risikoniveau herpå og yderligere rammestyring foretages i PenSam Forsikring's Politik for forsikringsmæssige risici og Retningslinje for forsikringsmæssige risici. PenSam Forsikring har pr. 31 december 2018 stoppet for nytegning af de kollektive produkter Kritisk sygdom og Hold fast. Erstatningshensættelserne til sygeforsikring vil derfor reduceres over den kommende årrække i takt med skadesafløbet.

Markeds- og modpartsrisici

Politik for investering tilrettelægges således, at hovedparten af formuen kan frigøres med kort varsel. Der investeres hovedsageligt i danske stats- og realkreditobligationer og illikvid kredit.

Politik for investering og Retningslinje for Investering rammesætter risici på området yderligere.

Operationelle risici

Risici i denne kategori behandles i Politik for Operationelle risici med tilhørende retningslinjer. Politikken omhandler foruden driftsrelaterede risici også strategiske risici og omdømmerisici. Politikken fastlægger rammerne for organisationens arbejde med operationelle risici, herunder compliance- og sikkerhedsmæssige risici, samt virksomhedens IT-risikostyring (og dermed også IT-risici). Bestyrelsen har udtrykt en lav risikotolerance overfor væsentlige operationelle risici som kan

påvirke selskabets resultat og omdømme i væsentligt omfang.

Selskabet har implementeret metoder og procedurer, til at opdage og mindske risikoen for indtræden af operationelle hændelser, herunder risikoen for manglende overholdelse af gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt.

Den operationelle risikostyring bygger et delegeret decentralt ansvar til ledelsen i alle udførende enheder. De udførende enheder skal minimum halvårligt vurdere deres risikobillede, og herunder kvantificere de væsentligste risici med en suppleret med intern risikoscoreing mht. vurdering af sandsynlighed og effekt af de identificerede operationelle risici. For alle væsentlige risici skal de ansvarlige ledere sikre passende risikoreducerende tiltag for at sikre en ansvarlig og effektiv drift i overensstemmelse med bestyrelsens ønskede risikoprofil. Selskabet arbejder målrettet med hændelsesopsamling som et centralt element i den operationelle risikostyring. De udførende enheder registrerer operationelle hændelser inkl. compliancehændelser i et centralt IT-system som administreres af risikostyringsfunktionen. Der etableres som led i hændelsesregistreringen en relation mellem baggrunden for hændelsen og den udførende afdelings identificerede risici. Hermed sikres at hændelser leder til en aktiv vurdering af om hændelsen skyldes en allerede kendt risiko, eller om der er tale om en ikke tidligere identificeret risiko. For allerede identificerede risici revurderes om hændelsen giver anledning til at revurdere afdelingens risici.

Risikostyringsfunktionen konsoliderer de udførende enheders registrerede risici og fører tilsyn med udviklingen i risikobilledet. Risikostyringsfunktionen følger op på alle hændelser og tager i samarbejde med compliancefunktionen stilling til om hændelserne knyttes til compliancehændelser og dermed skal registreres som compliancehændelser.

Risikostyringsfunktionen rapporterer minimum kvartalsvist til direktion og revisionsudvalg om udviklingen i risikobilledet og omfanget af væsentlige hændelser.

Risikokvantificering på selskabsniveau sker med udgangspunkt i Solvens II standardmodellen.

Egen risikovurdering

Bestyrelsen foretager mindst én gang årligt vurdering af PenSam Forsikring's forretningsmodel og politikker med udgangspunkt i PenSam Forsikring's kapitalgrundlag, solvenskapital og risikotolerancegrænser ud fra en going concern-forudsætning både på kort og lang sigt.

Risikovurderingen omfatter tillige en vurdering af risikostyringssystemets effektivitet i sikring af en løbende overholdelse af solvenskapitalkravet og egne risikotolerancegrænser.

Processen for PenSam Forsikring's egen risikovurdering foregår som udgangspunkt i følgende trin:

- Direktionen præsenterer bestyrelsen for et katalog af forskellige risikoscenarier, der kunne have relevans for PenSam Forsikring, udarbejdet med input fra risikostyringsfunktionen
- Bestyrelsen beslutter, hvilke risikoscenarier PenSam Forsikring's solvens og kapital-situation skal analyseres i
- Direktionen forestår analyse af PenSam Forsikring's nuværende og fremtidige situation i hvert af de besluttede scenarier samt øvrige nødvendige stress og reverse-stress test. Resultaterne af analysen samt væsentligste konklusioner der skal indgå i risikovurderingsrapporten, gennemgås. PenSam Forsikring's væsentligste risici identificeres og rangordnes i risikovurderingsrapporten
- Den endelige risikovurderingsrapport drøftes og godkendes af bestyrelsen.

I rapporten om egen risikovurdering konkluderer bestyrelsen på hvorvidt den finder behov for at supplere den interne risikostyring med et internt fastsat tillæg til det lovfastsatte solvenskrav.

Grundlaget for bestyrelsens vurdering af selskabets eget solvensbehov er baseret på vurdering af potentielle tab i de undersøgte stresstest i sammenligning med de stressniveauer som indgår i beregningen af solvenskravet, samt vurdering af omfanget af de identificerede væsentlige risici som ikke solvensbelastes i Solvens II standardmodellen.

Bestyrelsen har senest foretaget egen risikovurdering og vurderet eget solvensbehov under hensyntagen til risikoprofil, kapitalforvaltning og risikostyringssystem på bestyrelsesmøde den

28.11.2019. Ved gennemgangen af de væsentligste identificerede risici har bestyrelsen aktivt taget stilling til, om risikoen kunne accepteres, eller om risikobegrænsende initiativer skulle igangsættes.

Bestyrelsen har vurderet, at selskabets risiko- og kapital-situation er tilfredsstillende i såvel basis-scenariet som i de alternative scenarier.

Direktionen sikrer, at relevante medarbejdere informeres om bestyrelsens risikovurderingsrapport.

Løbende følsomhedsanalyser

Solvensopgørelsen underbygges af følsomhedsanalyser efter behov, dog som minimum en gang hvert kvartal i forbindelse med rapportering til Finanstilsynet. Behovet for følsomhedsanalyser på solvensopgørelsen intensiveres i forbindelse med forværring af selskabets solvens. Såfremt den løbende solvensovervågning, ændret risikoprofil som følge af ændringer i bestande eller produkt-udbud eller interne eller eksterne hændelser tilsiger det, foretages fornyet egen vurdering af risiko.

Rapportering

Bestyrelsen orienteres minimum kvartalsvis om udviklingen i solvenskapitalkravet samt overholdelse af rammestyningen. Risikofunktionen udarbejder dagligt opgørelse af investeringsrisici og udnyttelse af risikorammer fastsat af bestyrelse og direktion, og denne rapportering tilgår på daglig basis chefen for investeringsafdelingen og den risikoansvarlige for PenSam Forsikring. Bestyrelsen orienteres minimum kvartalsvis om overholdelse og udnyttelsesgrad af investerings- og solvensrisikorammer.

Den risikoansvarlige for PenSam Forsikring foretager årligt en rapportering til direktionen, hvor der redegøres for, om risikostyringsfunktionen har den nødvendige bemyndigelse, ressourcer og operationelle uafhængighed til at udføre sine opgaver på betryggende vis. Dette har været vurderet som værende opfyldt i 2019.

Risikofunktionen er ansvarlig for den hhv. kvartalsvise og årlige tilsynsrapportering i henhold til Solvens II reglerne.

Internt kontrolsystem

Der er fastsat politikker og forretningsgange for alle væsentlige driftsaktiviteter. Til efterlevelse af disse er der i Politik for intern kontrol og

compliance fastsat ansvarsområder, formål, processer og rapporteringsprocedurer for det interne kontrolsystem.

I sammenhæng med risikostyringsystemets indretning mht. risikostyring af operationelle risici er ledelsen i de udførende enheder ansvarlige for enhedens interne kontrolsystem. Risikostyringsfunktionen følger op på udførelse og design af kontroller, og på baggrund heraf udarbejdes regelmæssig rapportering til bestyrelsen og direktionen.

Kontrolmiljø og system

Politik for intern kontrol og compliance fastsætter ansvarsområder, formål, processer og rapporteringsprocedurer for selskabets interne kontrolsystem. Indretningen af det internt kontrolmiljø medvirker til, at der kun er lav sandsynlighed for at manglende kontrol- og/eller risikoreducerende-tiltag kan føre til hændelser der kan give anledning til væsentlige finansielle tab, omdømmemæssige tab og/eller negativ kundepåvirkning.

Kontrolmiljøet er indrettet således, at der foretages kontrol af alle væsentlige risikobehæftede opgaver, herunder at videregivne beføjelser overholdes. Desuden sikres, at der foretages kontrol af overholdelse af grænser for risici, herunder placeringsgrænser, samt kontrol af opgaver, som kan medføre væsentlige risici.

Som beskrevet i forrige afsnit vedr. risikostyrings-systemet anvendes et centralt IT-system til intern kontrol og risikostyring. Systemet anvendes af organisationen til at håndtere risici, hændelser, kontroller og udnytte muligheder for proaktivt at arbejde med disse.

Der foretages opfølgning og analyser af data i kontrolsystemet samt opfølgning på hændelser og sparring til registrering af kontroller og risici. Det er de udførende afdelinger, som registrerer egne risici og hændelser, og de interne kontrol- og risikostyringsfunktioner, som behandler, kontrollerer og rapporterer herom.

Således sikres der fuld gennemsigtighed af, hvilke risikofaktorer organisationen udsættes for. Endvidere anvendes systemet til håndtering af revisions- og complianceanbefalinger mv.

Indretningen af det interne kontrolmiljø i selskabet består af en række elementer, som alle understøtter hinanden.

Strategiske kontroller herunder funktionsadskillelse, generelle krav om godkendelser og bemyndigelser m.v.: De strategiske kontroller har fokus på håndtering af konkrete typer af risici på tværs af processer og arbejdsgange.

Operationelle kontroller: Alle operationelle nøglekontroller er beskrevet i forretningsgangene og indgår i samspil med øvrige kontroller i de daglige processer og arbejdsgange.

Nøglekontrollerne er de operationelle kontroller, som er særligt vigtige for selskabet. Forretningsgange udgør et vigtigt element i det interne kontrolmiljø og skaber grundlag for en systematisk udførelse af væsentlige forretningsprocesser med reduceret risiko for utilsigtede fejl.

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen følger op på udførelse af nøglekontroller og rapporterer herom til bestyrelse og direktion.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen er en del af det interne kontrolsystem og udfører sine aktiviteter på baggrund af en årsplan (complianceprogram), som er godkendt af direktionen.

En væsentlig aktivitet for compliancefunktionen er forebyggende og opfølgende kontrol med implementering af nye og overholdelse af eksisterende lovgivnings- og myndighedskrav samt interne styringsrammer (politikker, retningslinjer og forretningsgange).

Compliancefunktionen samarbejder med de andre nøglefunktioner med henblik på at sikre et effektivt arbejde og undgå unødigt sammenfald mellem funktionerne.

Intern auditfunktion

Intern revision i PenSam Forsikring er etableret i henhold til bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder og finansielle koncerner (revisionsbekendtgørelsen). Intern revision agerer som en koncernfunktion i PenSam Gruppen og ledes af en revisionschef.

Arbejdet som Intern auditfunktion udfører, er integreret i funktionsbeskrivelsen for Intern revision

og sker indenfor rammerne af revisionsbekendtgørelsen. Intern revision må kun udføre revision.

Arbejdsopgaverne varetages på baggrund af den af bestyrelsen godkendte "Funktionsbeskrivelse og politik for Intern revision og Intern audit" samt den indgåede revisionsaftale med ekstern revision. Bestyrelsen har i henhold til revisionsbekendtgørelsen besluttet, at revisionschefen forsyner alle årsregnskaber i koncernen med en revisionspåtegning.

Revisionschefen rapporterer til revisionsudvalget og bestyrelsen, og revisionsaktiviteterne omfatter opgaver indenfor såvel operationel som finansiell revision. Det vurderes, at de opgaver, der er pålagt den Interne auditfunktion, kan indeholdes i de opgaver, som er pålagt Intern revision i henhold til funktionsbeskrivelsen, og dette udmøntes i den årlige revisionsstrategiplan for PenSam gruppen.

Intern revision vurderer blandt andet, om selskabets interne kontrolsystem er tilstrækkeligt og effektivt, og om selskabets ledelsessystem er hensigtsmæssigt og betryggende. I denne forbindelse foretages der tillige en vurdering af aktuar-, risikostyrings- og compliancefunktionen.

Intern audits uafhængighed og objektivitet er understøttet af, at revisionschefen eller medarbejderne ikke er ansvarlige for eller har beføjelser til at udføre eller deltage i andet arbejde end revision. Dette er ensbetydende med, at revisionschefen og medarbejderne ikke kan deltage i opgaver, som kan bevirke, at revisionschefen kommer i en situation, hvor vedkommende erklærer sig eller oplyser om forhold eller dokumenter, som revisionschefen eller medarbejderne har udarbejdet grundlaget for.

Da den ansvarlige for Intern audit tillige er revisionschef i koncernen, kan vedkommende alene ansættes og afskediges af bestyrelsen i PenSam Holding.

I henhold til kommissorium for revisionsudvalget udfører udvalget en række opgaver, der understøtter, at revisionschefen og Intern revision er uafhængig og objektiv. Disse opgaver omfatter eksempelvis:

- overvågning af det interne kontrolsystem, herunder Intern revision.

- behandling og indstilling af revisionsstrategiplan til godkendelse af bestyrelserne i PenSam gruppen, herunder budget og bemanning i Intern revision.
- behandling og drøftelse af udviklingen og ledelsens tiltag i relation til revisionsanbefalinger.
- løbende revurdering og indstilling af ændringer til "Funktionsbeskrivelse og politik for Intern revision og Intern audit".
- Årlig vurdering af intern revisions uafhængighed, herunder kvalitetssikringssystemet.

Aktuarfunktion

Direktionen har udpeget den ansvarshavende aktuar for PenSam Liv og Pensionskassen PenSam som ansvarlig for Aktuarfunktionen i PenSam Forsikring.

Aktuarfunktionen udfører sine aktiviteter baseret på en årsplan. Aktiviteterne omfatter primært koordinering af opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser samt medvirken i opgørelsen af selskabets solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav samt i selskabets risikostyring. Endvidere har Aktuarfunktionen ansvar for vurdering af datakvaliteten til beregning af hensættelser.

Den ansvarlige for Aktuarfunktionen udarbejder som minimum årligt en Aktuarrapport til direktionen og bestyrelsen. Den ansvarlige har derudover løbende adgang til rapportering til direktionen og bestyrelsen.

Outsourcing

PenSam Forsikring har outsourcet dele af sin administration til PenSam A/S. PenSam A/S fungerer i et armslængdeforhold til PenSam Forsikring med fokus på eksekvering i henhold til aftalte planer samt med rådgivning i forhold til forretningsmæssige afklaringer.

De outsourcete aktiviteter omhandler:

- Formueforvaltning, som består i at forvalte selskabets likviditet fra fastsættelse af investeringsstrategi, investeringseksekvering til løbende risikostyring, afvikling og administration.
- Styring & Governance, som omhandler den finansielle og økonomiske styring samt ledelsessupport og strategiudvikling. Herudover indgår governance, som understøtter god

selskabsledelse og compliance, i forhold til gældende lovgivning.

For tilvejebringelsen af IT-drift gør PenSam A/S brug af videreoutsourcing. KMD er videreoutsourcingsleverandør for IT-drift, -vedligehold og -udvikling. Denne videreoutsourcing er godkendt af PenSam Forsikring's bestyrelse.

Månedligt følges der op på de leverede serviceydelser, og bestyrelsen bliver en gang i kvartalet præsenteret for udvikling og status på key performance indicators. Yderligere bliver der udarbejdet en årlig outsourcingrapport, hvor også den rådgivende funktion evalueres kvalitativt.

PenSam Forsikring har outsourcet IT-drift, vedligehold og udvikling af forsikringssystem til håndtering af individuelle produkter til Gensam Data. Gensam Data har videreoutsourcet en række af disse opgaver til Gensafe.

PenSam A/S leverer tjenesteyder inden for området administration af finansielle virksomheder.

Gensam og Gensafe er tjenesteydere inden for IT-drift og udvikling af forsikringssystemer.

Andre oplysninger

PenSam Forsikring's bestyrelse og direktion vurderer ud fra en forretningsmæssig overvejelse, at selskabets ledelsessystem er fyldestgørende i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af de risici, der er forbundet med selskabets virksomhed.

Bestyrelsen har fastsat politikker indenfor forrettningens aktivitetsområder. Direktionsinstruksen og politikkerne beskriver tilsammen rammerne for ledelsen af virksomheden og samspillet mellem bestyrelsen og direktionen, og under dem tjener beredskabsplaner, forretningsgange, arbejdsbeskrivelser mv. i organisationen eller krav i en outsourcingskontrakt til at sikre, at der er en klar og entydig ledelse af PenSam Forsikring i alle virksomhedens led.

Der er fokus på, at der er en rød tråd fra PenSam Forsikring's forretningsmodel og afledte risikoprofil til direktionsinstruksen og politikkerne på de enkelte aktivitetsområder, hvor det risikoniveau, som bestyrelsen ønsker på aktivitetsområderne, fremgår, og hvor rammer for direktionens beføjelser

fastsættes. Dette videreføres i de underliggende forretningsgange mv. og er med til at understøtte, at PenSam Forsikring's strategiske mål nås.

Bestyrelsen og direktionen har i forlængelse heraf sikret, at der er rapporteringskanaler til sikring af informationsstrømme i selskabet, både bottom-up og top-down.

Risikoprofil

Bestyrelsens ønskede risikoniveau er fastsat i Politik for risikostyring.

Forsikringsrisici

Forsikringsmæssige risici

På baggrund af risikoprofilen er skadesforsikringsrisiko og sygeforsikringsrisiko identificeret som overordnede risikokategorier.

Der er følgende underkategorier til skadesforsikringsrisiko:

- Præmie- og erstatningshensættelsesrisiko
- Skadesforsikringsoptionsrisiko
- Skadesforsikringskatastroferisiko

Der er følgende underkategorier til sygeforsikringsrisiko:

- Præmie- og erstatningshensættelsesrisiko
- Sygeskadesforsikringsoptionsrisiko
- Sygeforsikringskatastroferisiko

Dette svarer til risikokategorierne i PenSam Forsikring's solvensopgørelse.

Opgørelsesmetode for risiko

Risiko kvantificeres og rammesættes i overensstemmelse med den valgte metode for opgørelse af solvens under forsikringsdirektivet og tilhørende forordning. Metoden er nærmere fastsat i Politik for risikostyring.

Nedenfor gennemgås de enkelte risikokategorier:

Præmie- og erstatningshensættelsesrisiko

Præmierisikoen dækker over, at udgifter til skader og omkostninger overstiger præmieindtægten. Styringen af risikoappetitten i forbindelse med tegning af forsikringer er udtrykt i PenSam Forsikring's tarifparametre og acceptregler.

Erstatningshensættelsesrisikoen dækker over, at afsatte erstatningshensættelser deviere i forhold til, hvad allerede indtrufne skader ender med at koste. Løbende vurdering af principper for opgørelse af erstatningshensættelser reducerer denne risiko. Skadeexcedentkontrakt per risiko minimerer kapitaltab som følge af enkeltstående større personskader.

Skade- og sygeskadesforsikringsoptionsrisiko

Skade- og sygeskadesforsikringsoptionsrisiko betegner risikoen for, at der sker ophør af forsikringspolicer til ugunst for PenSam Forsikring.

Skade- og sygeforsikringskatastroferisiko

Skade- og sygeforsikringskatastroferisiko dækker over, at en enkelt skadesbegivenhed eller en tilfældig ophobning af større skader medfører et uacceptabelt tab af kapital og udsving i det forsikringstekniske resultat. Skadesexcedentkontrakter per begivenhed for motor og fast ejendom minimerer kapitaltab som følge af skader.

PenSam Forsikring's risikotolerance vedrørende præmie- og erstatningshensættelsesrisiko samt skade- og sygeforsikringskatastroferisiko styres gennem de fastsatte grænser vedrørende genforsikring, som fremgår af Retningslinjer for forsikringsmæssige risici.

Markedsrisici

Der er igennem interne styringsdokumenter etableret en investeringsproces, der sikrer, at selskabets aktiver investeres i henhold til prudent person princippet. Investeringsprocessen sikrer således, at der alene investeres i aktiver, hvor tilknyttede risici kan identificeres, måles, overvåges, styres, kontrolleres og rapporteres. Processen sikrer desuden aktivernes tilstedeværelse. Den bestyrelsesgodkendte investeringsstrategi sikrer endvidere, at aktiverne investeres på en måde, der garanterer den samlede porteføljes sikkerhed, kvalitet, likviditet og rentabilitet for de enkelte koncepter

Markedsrisici dækker risikoen for tab på ugunstige bevægelser i markedspriser, renter, valutakurser mv. Investeringspolitikken udtrykker en ønsket markedsrisikoeksponering i PenSam Forsikring's formueforvaltning, og niveauet fastsættes ud fra aktivfordeling og benchmark. Risikorammerne er overordnet set fastlagt i Politik for risikostyring, hvor rammerne for markedsrisici afspejler den fastsatte strategi. I det efterfølgende beskrives risikoen for selskabets samlede aktiver. Selskabets markedsrisiko er relativt lav, og forsikringsrisiko udgør det største bidrag til selskabets samlede risiko.

Forskellige markedsrisici

Risiko	Mio.kr.
Rente	2,1
Aktie	0,0
Ejendom	0,0
Spread	4,6
Valuta	0,1
Koncentration	3,9
Diversifikation	-4,3
Markedsrisiko	6,4

Renterisiko

Selskabets renterisiko opgøres ved forskydninger i renteniveauet. Det er hovedsagelig ændringer i markedsværdien på investeringsaktiverne, der er afgørende for renterisikoen, da forsikringerne generelt har kortere varighed. Det ønskede niveau for renterisikoen fremgår af Retningslinjen for investering. Investeringsrammerne indeholder herudover en ramme for, hvilken størrelse taktiske dispositioner i nettorenterisikoen må udgøre i forhold til investeringsstrategien.

Valutarisiko

Investeringsaktiverne kan være udstedt i fremmed valuta. Selskabet er dermed eksponeret over for udsving i fremmed valuta i forhold til danske kroner. Det er selskabets politik at afdække denne valutarisiko mod fremmede valutaer med valutaterminskontrakter. Ved udgangen af 2019 var selskabet kun eksponeret mod EUR, og valutarisikoen var derfor meget lav. Derfor er der p.t. ikke behov for valutaafdækning. Såfremt selskabet i fremtiden skulle få væsentlig eksponering til øvrige valutaer vil der blive defineret en afdækningsgrad og en Der er defineret en ramme for den samlede valutarisiko i retningslinjer for investering, og denne overvåges i den regelmæssige risikorapportering.

Koncentrationsrisiko

Koncentrationsrisiko er udtryk for et forhøjet risikoniveau inden for delområder af investeringsaktiverne, givet at selskabet investerer meget ensidigt i enkelte selskaber eller udbydere, eller alternativt hvis der foreligger en uforholdsmæssig stor afhængighed af et bestemt kredit- eller pengeinstitut eller anden udsteder af værdipapirer. PenSam Forsikring investerer med en meget lav investeringsrisiko og har en større andel af aktiverne i danske stats- og realkreditobligationer.

Kreditrisici

Selskabets kreditrisiko består af investeringer i stats- og realkreditobligationer og i illikvidkreditfonde. Kreditrisikoen opgøres i solvensopgørelsen som kreditspændrisiko, og det ønskede risikoniveau er fastsat i Politik for investering og er rammesat i Retningslinjen for investering. Selskabet har kreditrisiko på danske realkreditobligationer samt illikvid kredit.

Modpartsrisiko

Selskabet har modpartsrisiko der dækker over eksponering mod andre finansielle modparter fordelt på genforsikring, likvider og valuta samt eventuelt stillet kollateral. Selskabets modpartsrisiko stammer fra risikomitigering af forsikringsrisiko, eventuelle tilgodehavender hos genforsikringselskaber, eventuelt større udestående likvidpositioner samt værdien af valutaterminskontrakter. Samlet er risikoen lav på grund af modparternes høje kreditværdighed. Det er PenSam Forsikring's strategi at benytte central clearing på valutaafdækningen, hvor det er praktisk muligt.

Likviditetsrisici

Likviditetsrisiko indgår ikke direkte i risikobudgettet og er dermed ikke rammesat ud over de tilstræbte aktivallokeringer. Bestyrelsen vedtager en likviditetsplan som suppleret med en kapital og likviditetsnødplan tilsikrer, at der er tilstrækkelig likviditet i den normale drift og i økonomisk stressede scenarier. Analysen viser, at selskabet har mulighed for at fremskaffe tilstrækkeligt overskudslikviditet.

Den forventede fortjeneste indeholdt i fremtidige præmier udgør 15,3 mio. kr. ultimo 2019.

Operationelle risici

Operationel risiko er risikoen for tab på grund af: utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer, menneskelige eller systemmæssige fejl, og eksterne begivenheder, herunder juridiske risici. Dette indebærer, at operationel risiko ofte forbindes med bestemte og enkeltstående begivenheder.

Af væsentlige operationelle risikokilder kan følgende nævnes, (bemærk listen er ikke udtømmende) afhængighed til outsourcing partnere,

personafhængighed/specifikviden, håndtering af persondata, IT-nedbrud/adgang til data, kommunikation med kunder, svindel, manuelle fejl, samt compliance- og IT-risici.

Hver enkelt afdeling i selskabet har vurderet afdelingens operationelle risici, og identificeret kontroller og nøglekontroller til at mitigere at risici indtræffer eller begrænse deres omfang. På selskabsniveau har bestyrelsen og direktionen vurderet de væsentligste operationelle risikokategorier som risici knyttet til anvendelse af modeller, risici knyttet til kundebetjening- og kommunikation, risici knyttet til IT-anvendelse, risici knyttet til den finansielle rapportering samt overholdelse af interne- og eksterne regler og lovgivning. Der er for alle væsentlige risici taget initiativer og/eller procedurer som sikrer et acceptabelt risikoniveau.

Andre væsentlige risici

PenSam Forsikring har ikke identificeret væsentlige risici uden for de ovenfor gennemgåede risikokategorier.

Andre oplysninger

Følsomhedsanalyser og reverse stresstest

Der foretages løbende følsomhedsanalyser på specielt aktivrisikoen som fremgår af den ugentlige rapportering. Følsomhedsanalyserne foretages på de risikokategorier, der er mest betydende for solvensen i selskabet, hvilket typisk er renteutviklingen og afkastet på aktieinvesteringerne. Endvidere udarbejder og indrapporterer selskabet kvartalsvise reverse stresstest til Finanstilsynet. De kvartalsvise stresstest har til formål at analysere, hvor meget en risikokategori skal falde i værdi, før solvensgraden og minimumssolvensgraden rammer henholdsvis 100% og 125%. Opgørelsen af seneste indrapporterede reverse stresstest er afbilledet nedenfor.

Reverse stresstest

		SCR 100 pct.			MCR 100 pct.		
		Stress	Kapitalgrundlag	Solvensdækning	Stress	Kapitalgrundlag	Solvensdækning
Renterisici		200bp	54.685.485	226%	200bp	54.685.485	198%
Aktierisici		100%	61.704.851	254%	100%	61.381.851	222%
Ejendomsrisici		100%	61.704.851	254%	100%	61.704.851	223%
Kreditspændrisici	Danske stats- og realkreditobligationer	45%	24.112.118	100%	41%	27.620.773	100%
	Øvrige statsobligationer	100%	61.704.851	254%	100%	61.704.851	223%
	Øvrige obligationer	100%	32.298.210	137%	100%	32.298.210	117%
Valutaspændrisici	Eksposering mod USD	100%	55.067.904	233%	100%	55.067.904	199%
	Eksposering mod SEK	100%	61.698.173	254%	100%	61.698.173	223%
	Eksposering mod GBP	100%	61.633.403	254%	100%	61.633.403	223%
Modpartsrisici			61.697.496	141%		61.697.496	223%
Levetidsrisici		N/A	61.704.851	254%	N/A	61.704.851	223%
Livsforsikringsoptionsrisici		N/A	61.704.851	254%	N/A	61.704.851	223%
Skadesforsikringskatastroferisici		4	26.684.966	62%	4	26.684.966	97%

Værdiansættelse til solvensformål

Aktiver

Aktiverne værdiansættes som udgangspunkt ud fra de samme principper, som benyttes i forbindelse med udarbejdelsen af regnskaberne. Der er således ikke nogen væsentlige forskelle mellem de metoder og primære antagelser, som benyttes til henholdsvis solvensformål og regnskabsformål.

Principperne for værdiansættelse er beskrevet i afsnittene nedenfor.

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver vedrører primært systemudvikling til brug for administration af forsikringsydelser. Aktiverne måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen inkluderer afholdte omkostninger relateret til udviklingsaktiviteten samt interne lønninger og øvrige omkostninger, der er direkte henførbare til selskabets udviklingsaktiviteter.

Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, der sædvanligvis er fra 3 - 10 år. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen under 'Administrationsomkostninger'.

Udviklingsprojekter indregnes som immaterielle aktiver, når de er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad og udviklingsmulighed i selskabet kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen efterhånden, som omkostningerne afholdes.

Investeringsforeningsandele

Andele i Kapitalforeningen PenSam Invest indregnes og måles til andel af virksomhedens regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedens indre værdi opgøres efter det senest modtagne regnskab.

Børsnoterede investeringsforeningsandele måles til dagsværdi med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Unoterede investeringsforeningsandele måles til den af udbyder beregnede kurs, der bygger på de underliggende værdipapirers dagsværdi.

Obligationer

Obligationer måles til dagsværdi. Dagsværdien af noterede obligationer opgøres med udgangspunkt i den officielle lukkekurs på balancedagen. Hvis en officiel lukkekurs ikke findes, anvendes den officielle børskurs. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Afledte finansielle instrumenter

Børsnoterede og unoterede afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, og reguleringer indregnes løbende i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'. Positive dagsværdier indregnes i balancen under 'Afledte finansielle instrumenter', og negative dagsværdier indregnes i balancen under 'Anden gæld'.

For afledte finansielle instrumenter, der ikke er børsnoterede, anvendes til værdiansættelsen almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder. De valgte metoder tilpasses de enkelte afledte finansielle instrumenter.

Forsikringsmæssige hensættelser

Værdiansættelse af forsikringsmæssige hensættelser

De forsikringsmæssige hensættelser værdiansættes på samme måde til regnskabsaflæggelse som til solvensformål, hvorfor de forsikringsmæssige hensættelser til solvensformål kun afviger fra de regnskabsmæssige hensættelser ved, at de forsikringsmæssige hensættelser til solvensformål ikke indeholder fortjenstmargen.

De skøn, der påvirker regnskabet mest, er skøn vedrørende de forsikringsmæssige hensættelser. De væsentligste forudsætninger vedrører forventningerne til antallet af skadessager og fastsættelse af de forventede fremtidige udbetalinger.

Skøn er foretaget på baggrund af den historik, som selskabet har opbygget fra efteranmeldelser samt vurdering af afløbsgevinster og -tab. Fastsættelse af hensættelserne er baseret på anerkendte metoder og opgøres af aktuarer. Der vil være en usikkerhed relateret til, hvorvidt det statistiske grundlag og historik kan anvendes til estimat af endnu ikke færdigafviklede skader.

Forsikringsmæssige hensættelser

Forsikringsmæssige hensættelser opdeles i præmiehensættelser, fortjenstmargen, erstatningshensættelser og risikomargen.

Præmiehensættelser

Præmiehensættelser svarer til den del af præmien, der vedrører den ikke-forløbne risikoperiode. Præmiehensættelserne udgør mindst den del af bruttopræmien, der svarer til den del af forsikringsperioden, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Præmiehensættelserne er diskonteret. Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med rentekurven, jf. regnskabsbekendtgørelsen.

Fortjenstmargen på skadesforsikringskontrakter

Fortjenstmargenen indeholder den forventede fortjeneste i de ikke-forløbne dele af risikoperioderne for selskabets indgåede forsikringskontrakter. Den forventede fortjeneste beregnes ud fra udviklingen i de hidtidige erfaringer for indtjening og fordelt på de enkelte produkter.

I beregningen af fremtidige betalingsstrømme indgår de forventede betalinger efter balancedagen vedrørende de af selskabet indgåede forsikringskontrakter, uanset om risikoperioden er påbegyndt eller ej.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser opgøres ultimo regnskabsåret som summen af anmeldte, endnu ikke afregnede erstatningskrav med tillæg af forventede efteranmeldte erstatningskrav samt et skønnet erstatningskrav for utilstrækkeligt oplyste forsikringsbegivenheder.

De anmeldte erstatningskrav opgøres enten som en sag-for-sag vurdering eller bliver estimeret ud fra statistiske metoder med basis i erfaringer fra tidligere år. Erstatningshensættelserne fastsættes for hver branche med baggrund i aktuarmæssige modeller.

De opgjorte erstatningshensættelser forhøjes derudover med beløb til dækning af direkte og indirekte skadesbehandlingsomkostninger i forbindelse med afvikling af erstatningsforpligtelserne. Erstatningshensættelserne er diskonteret. Nutidsværdien af fremtidige betalingsstrømme findes ved diskontering med rentekurven, jf. regnskabsbekendtgørelsen.

Risikomargen på skadesforsikringskontrakter

Risikomargenen beregnes således, at hensættelserne svarer til det beløb, som et andet forsikringsselskab kan forventes at kræve for at overtage og honorere forsikringsforpligtelserne. Risikomargenen beregnes efter kapitalomkostningsmetoden under Solvens II. Ændringer i risikomargen i resultatopgørelsen fordeles mellem ændringer, der kan henføres til præmiehensættelserne henholdsvis erstatningshensættelserne.

Andre forpligtelser

Andre forpligtelser angår blandt andet skat.

Aktuelle skatteaktiver/-forpligtelser består af forskellen mellem betalt aconto skat og betalbar skat.

Udskudt skat opgøres ud fra gældsmetoden på alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige værdier på aktiver og forpligtelser. Udskudt skat indregnes på grundlag af gældende skattesatser. Skatteaktiver vedrørende uudnyttede underskud og skattefradrag indeholdes alene i udskudt skat, hvis det er sandsynligt, at sådanne underskud og skattefradrag kan udnyttes under hensyntagen til, at selskabet indgår i en sambeskatning.

Øvrige forpligtelser, som omfatter gæld i forbindelse med genforsikring og anden gæld, måles til dagsværdi, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

Der er ikke afvigelser mellem den regnskabsmæssige opgørelse og den solvensmæssige opgørelse på disse poster.

Alternative værdiansættelsesmetoder

Der anvendes ikke alternative værdiansættelsesmetoder.

Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om værdiansættelsen af aktiver og passiver til solvensformål.

Kapitalforvaltning

Selskabet har overholdt såvel solvenskapitalkrav som minimumskapitalkrav i hele 2019. Solvenskapitalkravet er i løbet af året, reduceret til 24,3 mio. kr. grundet stop for nyttegning af produkterne "Kritisk sygdom" og "Hold fast". Selskabets solvenskrav er drevet af det absolutte minimumskapitalkrav som ved årets udgang udgør 27,6 mio. kr.

Selskabet anvender standardmodellen under Solvens II til opgørelse af solvenskapitalkravet.

Selskabets solvenskapitalgrundlag udgøres af egenkapital og fortjenstmargen, som alle er klassificeret som Tier I.

Ultimo 2019 udgør solvenskapitalgrundlaget 61,7 mio. kr.

Kapitalgrundlag

Bestyrelsen har besluttet, at PenSam Forsikring's kapital som udgangspunkt udgøres af egenkapital, og dermed ikke af kapital finansieret af långivere. Beslutningen udelukker dog ikke, at kapitalnødplanen kan indeholde elementer af fremmedkapital.

Ud over egenkapital indgår fortjenstmargen i kapitalgrundlaget fra og med 2016.

Kapitalgrundlag hhv. primo og ultimo 2019 er specificeret i tabellen nedenfor:

Mio.kr.	Primo 2019	Ultimo 2019
Egenkapital	68,5	76,4
Fradrag immateriel aktiver	0,0	0,0
Fradrag foreslået udbytte	0,0	-30,0
Fortjenstmargen	17,0	15,3
Kapitalgrundlag	85,5	61,7

Det fremgår, at faldet i kapitalgrundlaget i løbet af 2019 skyldes en reduktion i egenkapitalen som følge af en foreslået udbyttebetaling på -30 mio. kr.

Der er forskelle mellem kapitalgrundlaget i selskabets regnskab og overskydende aktiver i forhold til passiver beregnet til solvensformål. Forskellene består i at fortjenstmargen indgår i de forsikringsmæssige hensættelser i selskabets regnskab og

ikke i kapitalgrundlaget som er tilfældet under solvens II reglerne.

Fortjenstmargen udgør 15,3 mio. kr. ultimo 2019, jf. tabellen ovenfor.

Der er udskudte skatteaktiver med en skatteværdi på 12,6 mio. kr., som vedrører tabsfradrag på aktier. Tabsfradraget kan modregnes i fremtidige gevinster på aktier. Idet selskabet på nuværende tidspunkt ikke har investeringer i aktier, er den udskudte skatteaktiv ikke indregnet i kapitalgrundlaget.

Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Selskabets solvenskapitalkrav ultimo 2019 er specificeret i tabellen nedenfor:

	Mio. kr.
Markeds-, kredit- og modpartsrisiko	7,0
Forsikringsmæssige risici	34,5
Operationelle risici	3,4
Andet (diversifikation, skatteaktiv, mv.)	-20,6
Solvenskapitalkrav	24,3

Minimumskapitalkravet udgør 27,6 mio. kr. Input til beregningen af minimumskapitalkravet er beskrevet i skema S.28.01.01.

Selskabets solvenskrav er således drevet af det absolutte minimumskapitalkrav og forventes derfor at være stabilt indtil at selskabets solvenskrav overstiger minimumskapitalkravet.

Solvenskapitalkravet er opgjort i henhold til standardmodellen under Solvens II.

Selskabet anvender ikke forenklede beregninger eller selskabsspecifikke parametre i opgørelsen.

Solvenskapitalkravet har været faldende i løbet af 2019, primært som følge af stop for nyttegning af produkterne "Kritisk sygdom" og "Hold fast".

Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet

Selskabet anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregning af solvenskapitalkravet.

Forskelle mellem standardformlen og en intern model

Selskabet anvender standardmodellen til beregning af solvenskapitalkravet.

Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet

Selskabet har i hele 2019 overholdt såvel solvenskapitalkravet som minimumskapitalkravet med stor margen. Solvensgraden er i 4 kvartal faldet som følge af fradraget for forslået udbytte på 30 mio. kr.

I mio. kr.	1. kvt	2. kvt	3. kvt	4. kvt
SCR	32	30	27	24
MCR	28	28	28	28
Solvensgrad	275%	313%	347%	254%

Andre oplysninger

Der vurderes ikke at være andre væsentlige oplysninger om kapitalforvaltningen.